

AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASI DÖVLƏT NEFT FONDUNUN VALYUTA VƏSAİTİNİN SAXLANILMASI, YERLƏŞDİRİLMƏSİ VƏ İDARƏ EDİLMƏSİ HAQQINDA QAYDALAR

[Azərbaycan Respublikası Prezidentinin
2001-ci il 19 iyun tarixli 511 nömrəli
Fərmanı ilə təsdiq edilmişdir](#)

*Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2001-ci il 21 dekabr tarixli 607 nömrəli ,
2005-ci il 1 mart tarixli 202 nömrəli, 2010-cu il 10 fevral tarixli 216 nömrəli və
2011-ci il 27 oktyabr tarixli 519 nömrəli Fərmanlarına əsasən edilmiş əlavə və
dəyişikliklər nəzərə alınmaqla*

1. ÜMUMİ MÜDDƏALAR

- 1.1.** Bu Qaydalar Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2000-ci il 29 dekabr tarixli 434 nömrəli Fərmanı ilə təsdiq olunmuş "Azərbaycan Respublikası Dövlət Neft Fondu haqqında Əsasnamə"yə uyğun olaraq hazırlanmış və Azərbaycan Respublikası Dövlət Neft Fondunun (bundan sonra - Neft Fondu) valyuta vəsaitinin saxlanması, yerləşdirilməsi və idarə edilməsi qaydalarını müəyyən edir.
- 1.2.** Neft Fondunun valyuta vəsaitinin bu Qaydalara uyğun olaraq idarə edilməsi Neft Fondunun valyuta vəsaitinin təhlükəsiz saxlanması və səmərəli idarəetmə yolu ilə investisiya gəliri əldə etməklə davamlı artırılması məqsədlərini daşıyır.
- 1.3.** Bu Qaydaların məqsədləri üçün Neft Fondunun valyuta vəsaiti (Neft Fondunun investisiya portfeli) dedikdə, Neft Fondunun vəsaitinin istifadə edilməsinin əsas istiqamətləri (proqramı) və Neft Fondunun idarə edilməsi ilə bağlı xərclər smetası çərçivəsində təsdiq edilmiş xərclər istisna olmaqla, xarici valyutada ifadə olunmuş vəsait nəzərdə tutulur.
- 1.4.** Bu Qaydaların məqsədləri üçün xüsusi çəki dedikdə Neft Fondunun investisiya portfelindəki ayrı-ayrı xarici valyutada ifadə edilmiş aktivlərinin Neft Fondunun balans valyutasında (Azərbaycan manatı) hesablamalar aparılan günə Azərbaycan Respublikası Mərkəzi Bankının müəyyən etdiyi məzənnəyə əsasən qiymətləndirilməsi nəticəsində alınan dəyərin (fərdi dəyər) Neft Fondunun investisiya portfelindəki bütün aktivlərinin balans valyutasında hesablanmış dəyərə (məcmu dəyər) faizlə müəyyən edilən nisbəti nəzərdə tutulur.

2. NEFT FONDUNUN VALYUTA VƏSAİTİNİN SAXLANILMASI

2.1. Neft Fondunun valyuta vəsaitinin saxlanılmasının təşkili.

2.1.1. Azərbaycan Respublikasında Neft Fondunun valyuta vəsaiti üzrə hesablaşma hesabları yalnız Azərbaycan Respublikasının Mərkəzi Bankında açılır.

2.1.2. Azərbaycan Respublikasının hüdudlarından kənar (xaricində) Neft Fondunun valyuta vəsaiti üzrə hesablaşma hesabları Standard ənd Purz (Standart & Poor's), Mudiz (Moody's) və Fiç (Fitch) beynəlxalq reyting agentliklərinin aşağıda göstərilən uzunmüddətli öhdəliklər üzrə kredit reytingindən aşağı olmayan reytingə malik olan banklarda açıla bilər:

"AA-" - Standard ənd Purz, Fiç İbka

"Aa3" – Mudiz

Neft Fondunun valyuta hesabları üzrə hesablaşma hesablarının açıldığı bankların uzunmüddətli öhdəliklər üzrə kredit reytingi "A-" (Standart ənd Purz, Fiç) və ya "A3" (Mudiz) kredit reytingi dərəcəsiindən də aşağı düşdükdə və bu vəziyyət 60 təqvim günündən çox müddətdə davam etdikdə Neft Fondu ağılabatan müddət ərzində bu Qaydaların 2.1.2-ci yarımbəndinin birinci abzasında müəyyən edilmiş uzunmüddətli öhdəliklər üzrə kredit reytinginə malik olan digər banklara Fondun vəsaitinin keçirilməsini təmin edir.

2.1.3. Neft Fondunun beynəlxalq maliyyə bazarlarında tərəf müqabili uzunmüddətli öhdəliklər üzrə investisiya dərəcəli kredit reytingindən (Standart ənd Purz və ya Fiç və ya Mudiz) aşağı olmayan reytingə malik olan komməriya bankları və digər maliyyə təsisatları, daxili maliyyə bazarında isə, Neft Fondunun investisiya portfelinin bu Qaydaların 2.2-ci bəndinə uyğun olaraq müəyyən edilən məcmu dəyərin 5%-dən artıq olmayan həcmdə vəsaitinin yerləşdirilməsi şərtilə, məcmu kapitalının səviyyəsinə görə ən iri və ya kredit reytinginə görə daxili maliyyə bazarında ən etibarlı sayılan komməriya bankları ola bilər.

2.1.4. Neft Fonduna qiymətli kağızlar üzrə depozitar xidmətləri mərkəzi (milli) banklar və "AA-" (Standart ənd Purz, Fiç) və ya "Aa3" (Mudiz) uzunmüddətli öhdəliklər üzrə kredit reytingindən aşağı olmayan reytingə malik olan komməriya bankları və digər maliyyə təsisatları tərəfindən göstərilə bilər.

Neft Fonduna qiymətli kağızlar üzrə depozitar xidmətlər göstərən komməriya banklarının və ya digər maliyyə təsisatlarının uzunmüddətli öhdəliklər üzrə kredit reytingi "A-" (Standart ənd Purz, Fiç) və ya "A3" (Mudiz) kredit reytingi dərəcəsiindən də aşağı düşdükdə və bu vəziyyət 60

təqvim günündən çox müddətdə davam etdikdə Neft Fondu əqlabatan müddət ərzində bu Qaydaların 2.1.4-cü yarımbəndinin birinci abzasında müəyyən edilmiş uzunmüddətli öhdəliklər üzrə kredit reytinginə malik olan digər kommərsiya bankları və ya digər maliyyə təsisatları ilə əvəz edilməsini təmin edir.

2.1.5. Neft Fondunun valyuta vəsaitinin saxlanması və ya yerləşdirilməsi müvafiq əqdlər əsasında həyata keçirilir.

2.1.6. Neft Fondunun valyuta vəsaitlərinin saxlanıldığı və ya yerləşdirildiyi banklarının və ya digər maliyyə təsisatlarının və ya investisiya portfelinə daxil olan aktivlərin hər hansının kredit reyting dərəcəsi bu Qaydalarda nəzərdə tutulan müvafiq reyting dərəcələrindən aşağı düşdüyü hallarda və yaranmış dərəcə uyğunsuzluğu 60 təqvim günündən artıq davam etdikdə Neft Fondu əqlabatan müddət ərzində həmin valyuta vəsaitlərinin bu Qaydaların tələblərinə uyğun müvafiq reytingə malik olan qurumlara köçürülməsini, aktivin isə portfeldən xaric etdirilməsini (satışını, dəyişdirilməsini və sairini) təmin edir.

2.2. Investisiya portfelinin valyuta tərkibi (səbəti).

2.2.1. Neft Fondunun investisiya portfelinin vəsaiti Böyük Yeddilərə (Amerika Birləşmiş Ştatları, Almaniya Federativ Respublikası, Böyük Britaniya və Şimali İrlandiya Birləşmiş Krallığı, Fransa, İtaliya, Kanada və Yaponiya), Avropa Valyuta Birliyinə daxil olan ölkələrin, Rusiya və Türkiyənin, həmçinin uzunmüddətli öhdəliklər üzrə “A” (Standard ənd Purz, Fiç) və ya “A2” (Mudiz) kredit reytingindən aşağı olmayan reytingə malik olan ölkələrin valyutalarında ifadə olunmuş aktivlərə yerləşdirilə bilər. Bu yarımbənddə nəzərdə tutulmayan ölkələrin valyutalarında ifadə olunmuş aktivlərə Neft Fondunun investisiya portfelinin vəsaiti yalnız həmin valyutaların ABŞ dollarına qarşı məzənnə dəyişkənliyi riskinin minimuma endirilməsi (hecinq) şərtilə yerləşdirilə bilər. Valyutaların investisiya portfelində müvafiq xüsusi çəkili Neft Fondunun investisiya siyasəti ilə müəyyən edilir.

2.2.2. Xüsusi çəki nisbətini gözlənilməsi məqsədilə hər təqvim ilinin (1 yanvar) və hər növbəti rübün əvvəlinə (1 aprel, 1 iyul, 1 oktyabr) Neft Fondunun investisiya portfelinin tərkibinə daxil olan bütün aktivlər balans valyutasında yenidən qiymətləndirilir və müəyyən edilən məcmu dəyərin xüsusi çəkinin müvafiq faizinə vurulması yolu ilə ayrı-ayrı valyutalarda ifadə edilmiş aktivlərin balans valyutasında xüsusi çəki nisbətində uyğun dəyərləri (hədəf dəyəri) təyin edilir. Neft Fondunun investisiya portfelinin məcmu dəyərinin artması və ya azalması, o cümlədən balans valyutasının investisiya portfelindəki xarici valyutalara nisbətdə məzənnəsinin

dəyişməsi təyin edilən hədəf dəyərlə fərdi dəyər arasında fərdin əmələ gəlməsinə və nəticə etibarilə Neft Fondunun investisiya siyasəti ilə müəyyən edilmiş xüsusi çəki nisbətindən kənarlaşmaya səbəb olduqda, kənarlaşmaya səbəb olmuş valyutada ifadə olunan Neft Fondunun aktivlərinin müvafiq hissələrinin satılması və ya əlavə aktivlərin alınması yolu ilə 10 bank günü ərzində xüsusi çəki nisbətini yenidən tarazlaşdırılması təmin edilir.

3. NEFT FONDUNUN VALYUTA VƏSAİTİNİN İDARƏ EDİLMƏSİ

3.1. İdarəetmənin təşkili.

3.1.1. Neft Fondunun valyuta vəsaitinin idarə edilməsi onun hər il üçün qəbul olunan investisiya siyasətinə uyğun olaraq həyata keçirilir.

3.1.2. Neft Fondunun investisiya siyasəti, onun vəsaitinin istifadə edilməsinin əsas istiqamətləri (proqramı) layihəsi çərçivəsində Neft Fondunun İcraçı direktoru tərəfindən hazırlanır və Müşahidə Şurasının rəyi ilə birlikdə təsdiq olunmaq üçün Azərbaycan Respublikasının Prezidentinə təqdim edilir.

3.1.3. Neft Fondunun investisiya portfelinin müəyyən hissəsinin idarə edilməsinə bu sahədə ixtisaslaşan maliyyə təsisatları (bundan sonra - xarici menecerlər) cəlb edilə bilər. Cəlb edilən xarici menecerin özünün və ya onun əsas təsisçisinin kredit reytingi investisiya dərəcəli kredit reytingindən (Standart ənd Purz və ya Fiç və ya Mudiz) aşağı olmamalı və ya onun aktivlərin idarə edilməsində 5 ildən az olmayan müsbət təcrübəsi və yaxud dəyəri 1 mlrd. ABŞ dolları məbləğindən az olmayan aktivlərin idarə edilməsində səriştəsi olmalıdır.

3.1.4. Neft Fondunun investisiya siyasətində valyuta vəsaitinin idarə edilməsinin aşağıdakı ümumi prinsipləri və istiqamətləri öz əksini tapmalıdır:
investisiya portfelinin proqnozlaşdırılan həcmi;
Neft Fondunun investisiya portfelinin idarə edilməsinə xarici menecerlər cəlb edildiyi təqdirdə, xarici menecerlərə idarəetməyə verilən investisiya portfelinin hissəsi və idarəetməyə verilmə müddəti;
likvidlik üzrə tələblər və investisiya portfelinin tərkibində olan vəsaitin maksimum dövr etmə müddəti;
kredit risklərinin hədləri;
investisiya portfelinin idarə edilməsinin proqnozlaşdırılan gəlirlilik səviyyəsi.

3.1.5. Neft Fondunun valyuta vəsaitinin Neft Fondunun investisiya siyasətinə və bu Qaydalara uyğun olaraq idarə edilməsi, saxlanması və yerləşdirilməsi

üzrə sərəncam verilməsi, habelə bununla bağlı Fonddaxili prosedurların müəyyən edilməsi Neft Fondunun İcraçı direktoru tərəfindən həyata keçirilir.

3.1.6. Valyuta vəsaitinin idarə edilməsi zamanı mümkün əməliyyat risklərinin minimuma endirilməsi məqsədilə Neft Fondunda fəaliyyət sahələrinin və səlahiyyətlərin bölünməsi, daxili nəzarət və səliss hesabət sistemləri tətbiq edilir.

3.1.7. Əqdlərin bağlanması, əqdlərin təsdiqi (ləğv edilməsi) və icrası, habelə bunlara dair mühasibat və hesabat üzrə əməliyyatlar Neft Fondunun bir-birindən asılı olmayan struktur bölmələri və ya vəzifəli şəxsləri tərəfindən həyata keçirilir.

3.1.8. Valyuta vəsaitinin idarə edilməsi qaydalarına, o cümlədən idarəetmə zamanı səlahiyyətlərin bölünməsinə və əməliyyat prosedurlarına riayət edilməsinin təmin olunması məqsədi ilə Neft Fondunda daxili nəzarət həyata keçirilir.

3.1.9. Neft Fondunun valyuta vəsaitinin idarə edilməsi zamanı Fondun vəzifəli şəxsləri və əməkdaşlarının peşə davranışı Beynəlxalq Maliyyə Bazarları Asosiasiyasının (ACI, Paris) Davranış Məcəlləsi ilə təsbit edilmiş etik normalara və davranış qaydalarına uyğun gəlməli, şəxsi maraqların xidməti mənafezlə hər hansı şəkildə münaqişəyə girməsinə yol verməməlidir.

3.2. Risklərin idarə edilməsi.

Neft Fondunun valyuta vəsaitinin idarə olunmasında risklərin azaldılmasının təmin olunması məqsədi ilə onların hədləri aşağıdakı prinsiplər əsasında (göstərilən ardıcılığa əməl etmək şərti ilə) müəyyən edilir:

kredit riskinin, yəni bir maliyyə təsisatına və (və ya) bir növ aktivə investisiya olunan məbləğin maksimum həddinin (limitinin) və onların məqbul sayılan kredit reytinginin müəyyən olunması;

likvidlik riskinin, yəni investisiya portfelinin maksimum müddətinin və standart dövrlər üçün minimum likvidlik limitinin müəyyən edilməsi;

bazar riskinin (valyuta riski və faiz dərəcəsi riskinin), o cümlədən investisiya portfelinə daxil olan hər bir valyutanın və (və ya) bu valyutalarda ifadə olunmuş investisiya aktivlərinin portfeldəki maksimum xüsusi çəkisinin və investisiya portfelinin müddətinin müəyyən edilməsi.

3.3. Valyuta vəsaitinin yerləşdirilməsi (investisiya istiqamətləri).

Bu Qaydaların 2.1-ci (bu Qaydaların 3.3-cü bəndinin birinci yarımbəndinin səkkizinci abzası ilə müəyyən edilən hallar istisna olmaqla) və 3.4-cü bəndləri

ilə ziddiyyət təşkil etməmək şərtilə Neft Fondunun investisiya portfelinə aşağıdakı aktivlər daxil ola bilər:

mərkəzi (milli), kommersiya banklarındakı və digər maliyyə təsisatlarındakı depozitlər;

investisiya dərəcəli kredit reytinginə (Standard ənd Purz və ya Fiç və ya Mudiz) malik dövlətlərin, dövlət təsisatlarının, beynəlxalq maliyyə təşkilatlarının, kommersiya təşkilatlarının və digər qurumların borc öhdəlikləri;

dövlətlərin, dövlət təsisatlarının, beynəlxalq maliyyə təşkilatlarının, kommersiya təşkilatlarının və digər qurumların investisiya dərəcəli kredit reytinginə (Standard ənd Purz və ya Fiç və ya Mudiz) malik borc öhdəlikləri;

beynəlxalq nüfuzlu səhm bazarı indekslərinə daxil olan səhmlər;

pay fondlarının, o cümlədən alternativ investisiya fondlarının səhmləri (payları);

London Qiymətli Metallar Bazarı İştirakçılarının Assosiasiyası tərəfindən tətbiq edilən tələblərə uyğun olan qızıl külçələr;

daşınmaz əmlak;

investisiya portfelinin məcmu dəyərinin 5%-dən artıq olmaması şərtilə qeyri investisiya reytinginə malik, lakin reytingi “BB-“ (Standard ənd Purz, Fiç) və ya “Ba3” (Mudiz) kredit reytingindən aşağı olmayan qiymətli kağızlar və ya təsisatlardakı depozitlər. Bu halda Neft Fondunun valyuta vəsaiti üzrə hesablar açılan, beynəlxalq maliyyə bazarlarında tərəf müqabili olan və Neft Fonduna qiymətli kağızlar üzrə depozitar xidmətləri göstərən banklar və digər maliyyə təsisatları qeyri investisiya reytinginə (reytingi “BB-“ (Standart ənd Purz, Fiç) və ya “Ba3” (Mudiz) kredit reytingindən aşağı olmamaq şərtilə) malik ola bilər.

3.4. Investisiya istiqamətlərinin məhdudlaşdırılması.

3.4.1. Neft Fondunun valyuta vəsaiti bu Qaydaların 3.3 bəndi ilə nəzərdə tutulan investisiya aktivləri və onların əldə edilməsi (satışı) üçün zəruri əməliyyatların aparılması istisna olmaqla, başqa istiqamətlərə və bu Qaydaların 2.2. bəndində göstərilənlərdən başqa digər valyutaların alınmasına investisiya edilə bilməz.

3.4.2. Neft Fondunun valyuta vəsaiti idarə edilərkən valyuta arbitrajı, svop, forvard, fyuçers tipli əməliyyatlar yalnız valyuta bazarlarında əməliyyatların aparılması zamanı qiymətin, yaxud məzənnənin dəyişməsi ilə əlaqədar mümkün riskin minimuma endirilməsi (hecinq) və ya investisiya portfelinin valyuta tərkibinin və aktivlər strukturunun optimallaşdırılması məqsədilə həyata keçirilə bilər.

4. VALYUTA VƏSAİTİNİN İDARƏ EDİLMƏSİNƏ DAİR HESABAT

4.1. Neft Fondunun valyuta vəsaitinin vəziyyəti (investisiya portfelinin həcmi və strukturu) və hərəkəti (ehtimal olunan mədaxil və məxaric) barədə Neft

Fondunun Müşahidə Şurasına v Azərbaycan Respublikasının Prezidentinə rüblük məlumatlar və illik hesabat təqdim edilir.

- 4.2.** Valyuta vəsaitinin idarə edilməsinə dair hesabat hazırlanarkən Neft Fondunun valyuta vəsaitinin yerləşdirilməsi ilə baęlı gəlirliliyi Fondun valyuta səbəti üzrə hesablanır.